

Toto je předběžná a zkrácená verze analýzy rozhovorů, určená pro potřeby tiskové konference, jako podklad pro média. Finální výzkumná zpráva bude vydána během jara 2016.

České školy pod lupou: Výzkum homofobie a transfobie na školách

analýza rozhovorů s vyučujícími

Realizátorem výzkumu je
Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu z.s.
v rámci projektu financovaného ILGA-Europe

Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu z.s. (také PROUD)
je organizace zabývající se osvětovou, vzdělávací, expertní a lobbingskou
činností v oblasti práv, sociálního postavení a každodenního života tzv.
LGBT (lesbických, gay, bisexuálních a trans) osob s vizí společnosti, kde
sexuální orientace či genderová identita nemají vliv (obzvláště ten negativní)
na kvalitu života.

Základní informace o výzkumu

Tento výzkum byl realizovaný v rámci projektu zjišťujícího homofobní a transfobní obtěžování (obtěžování/šikanu genderově nekonformních žáků/yň) na základních a středních školách v ČR. V rámci této sondy bylo provedeno dvacet hloubkových výzkumných rozhovorů. Ty byly vedeny metodou polo-strukturovaného rozhovoru s možností doptávání se na případná další témata, která se v průběhu rozhovoru mohla objevit a byla svou povahou pro výzkum relevantní. Rozhovory byly provedeny s učiteli/učitelkami, školními metodiky/metodičkami prevence a školními psychology/psycholožkami. Zhruba třetina rozhovorů byla provedena ve městě o velikosti přes 1 000 000 obyvatel/ek. Další dvě třetiny pak ve velkých městech: (přes 100 000) obyvatel/ek. Dva byly provedeny na malém městě (pod 50 000 obyvatel/ek). Rozhovory obvykle trvaly kolem půl hodiny. Na úvod bylo představeno téma a vysvětleny základní pojmy, především významy slov „LGBT,“ „homofobie“ a „gender.“

Platforma
pro rovnoprávnost,
uznání a diverzitu

PROUD

Hlavními tématy rozhovoru pak byly: zkušenost informantů/ek s LGBT žáky/němi na školách, s homofobní šikanou a obtěžováním genderově nekonformních osob, dále zkušenost s přijímáním neheterosexuálních studujících třídním kolektivem. Rozhovor se také zabýval materiály, které mají respondenti/ky k dispozici, co jim chybí, a také tím, jak ve škole reagují na případnou šikanu či obtěžování.

Shrnutí

- Vyučující (respondenti/ky) se setkávají s LGBT studujícími běžně, hlavně na velkých školách.
- Téměř vždy se v kolektivech vyskytují genderově nekonformní jedinci, jejichž přijetí bývá různorodé v závislosti na jejich pozici v kolektivu. Velmi často se ovšem setkávají s nepřijetím (bez ohledu na to, zda se identifikují/neidentifikují jako LGBT). Z rozhovorů vyplynulo, že největší problém mohou mít genderově nekonformní chlapci, pokud jsou převážně v chlapeckých kolektivech.
- Homofobní obtěžování se nejvíce projevuje verbálními útoky.
- Bylo zaznamenáno používání neadresných homofobních výroků, které byly použity často jako nadávka, která má zraňující charakter. Jsou používány i na základních školách, kde jejich „uživatelé/ky“ často ani neznají jejich spojitost se sexualitou.
- Prostředí (typ školy, oboru a charakter kolektivu) a vlastnosti jedinců bývají hlavním determinantem pozice LGBT osob v kolektivu. Od té se odvíjí adresné ne/používání homofobií a transfobií motivovaných diskriminujícími aktivit.
- Preferovaná forma prevence homofobie je interaktivní – besedy, promítání filmu, možnost hovořit s LGBT osobami tváří v tvář.
- Školy obvykle nemají oficiálně vyhlášenou politiku boje proti homofobii a transfobii.
- Participanti/ky výzkumu by rádi měli více informací o možnosti, jak s homofobií bojovat.